Komisja
Nadzoru
Finansowego

Informacja o sytuacji Krajowych Instytucji Płatniczych (KIP) i Biur Usług Płatniczych (BUP)

w IV kwartale 2013 r.

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego

Warszawa, kwiecień 2014 r.

Plan prezentacji

- LICZBA I WARTOŚĆ TRANSAKCJI PŁATNICZYCH KIP i BUP
- NADZÓR NAD BUP
- POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNE WOBEC BUP
- DZIAŁANIA NADZORCZE KNF W ODNIESIENIU DO KIP I BUP

Liczba i wartość transakcji płatniczych KIP

- W IV kwartale 2013 r. KNF udzieliła zezwoleń 3 podmiotom na prowadzenie działalności w charakterze krajowych instytucji płatniczych. Na koniec 2013 r. zezwolenia posiadało łącznie 19 KIP (w tym 1 nie rozpoczął działalności operacyjnej).

- Łączna liczba i wartość transakcji wykonanych w IV kwartale 2013 r. przez 18 KIP znacząco przewyższała skalę działalności 1 086 BUP. Wraz z wydawaniem przez KNF kolejnych zezwoleń na działalność w charakterze krajowych instytucji płatniczych, dynamicznie wzrasta dysproporcja pomiędzy skalą działalności KIP a BUP, mierzoną liczbą i wartością realizowanych transakcji w kolejnych kwartałach.

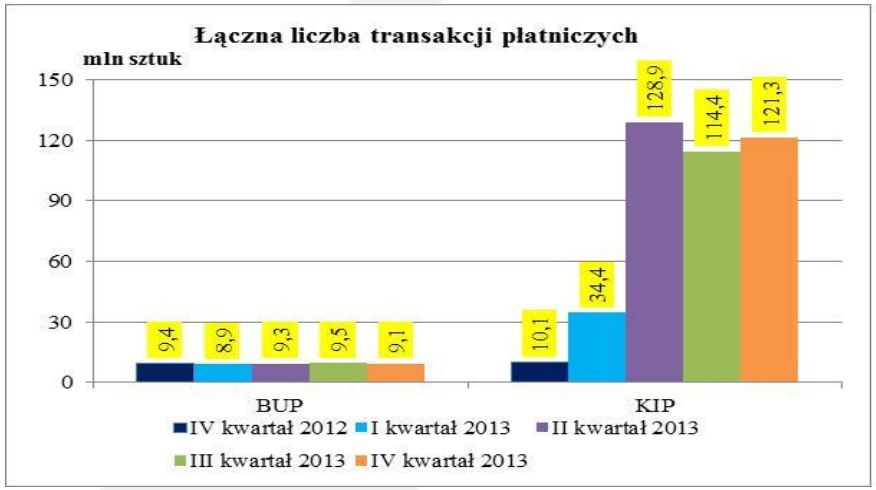

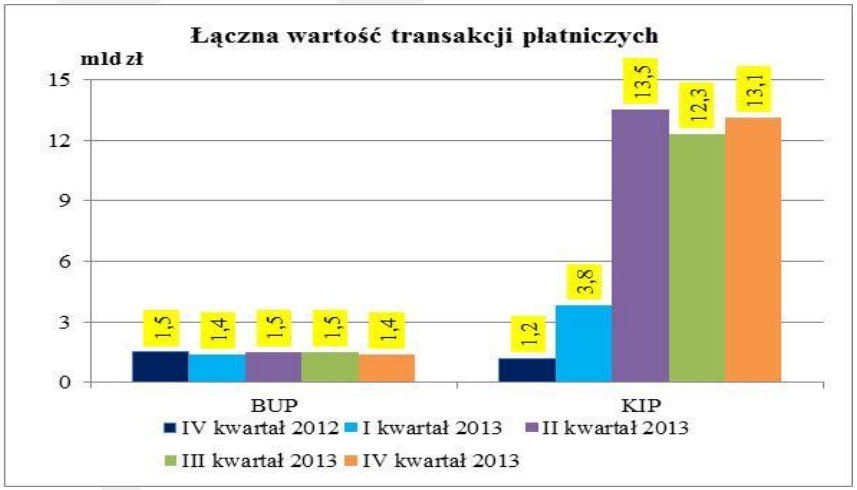

- Z analizy danych sprawozdawczych KIP za poszczególne kwartały 2013 r. oraz IV kwartał 2012 r. wynika, że kapitały założycielskie instytucji płatniczych kilkukrotnie przewyższają ustawowe minimum. Wyraźnie widać dominację kilku KIP o ugruntowanej pozycji na rynku usług płatniczych, prowadzących działalność na dużą skalę.

Liczba i wartość transakcji płatniczych BUP

- **W całym 2013 r.** biura usług płatniczych zrealizowały 34,3 mln przekazów pieniężnych o łącznej wartości 5,4 mld zł. Przeciętnie jedno biuro wykonało transakcje o wartości 5,2 mln zł, a średnia wartość przekazu wyniosła 158,2 zł. W 2012 r. BUP-y zrealizowały 24,3 mln przekazów o wartości 3,9 mld zł. Średnia wartość transakcji wykonanych przez jedno biuro wyniosła 3,6 mln zł, natomiast wartość jednego przekazu pieniężnego wyniosła 159 zł.

- Liczba i wartość wykonanych przez BUP przekazów pieniężnych **w IV kwartale 2013 r.** (9,1 mln przekazów o łącznej wartości 1,4 mld zł) była niższa niż w III kwartale 2013 r. (9,5 mln przekazów o łącznej wartości 1,5 mld zł) i porównywalna z danymi za I kwartał 2013 r. (8,9 mln przekazów o wartości 1,4 mld zł).

- Do dnia 3 kwietnia 2014 r. roczną informację sprawozdawczą za 2013 r. przesłały do KNF 1 053 biura (80,1%) z 1 315 wpisanych do rejestru do końca 2013 r. W 2012 r. informację tą przekazały 1 072 biura z 1 122 wpisanych do rejestru (95,5%).

- W IV kwartale br. 1 315 biur usług płatniczych było zobowiązanych do przesłania informacji sprawozdawczej do KNF. Do dnia 3 kwietnia 2014 r. informacje te przesłało 1 086 biur (82,6%).

Liczba i wartość transakcji płatniczych BUP

- Dla porównania, do 26 listopada 2013 r. za III kwartał 2013 r. informacje sprawozdawcze przesłało 996 biur (78%) z 1 274 zarejestrowanych, za II kwartał 2013 r. - 969 biur (78%) spośród 1 237, przekazało KNF informacje sprawozdawcze (wg danych do dnia 17 września 2013 r.), za I kwartał 2013 r. 951 biur (82%) spośród 1 159 podmiotów objętych tym obowiązkiem przesłało informacje sprawozdawcze do końca czerwca 2013 r., natomiast za IV kwartał 2012 r. - do końca marca 2013 r. 1 035 biur (92%) spośród 1 122 zarejestrowanych podmiotów.

- Biura usług płatniczych, które przekazały informacje sprawozdawcze za IV kwartał 2013 r. i jednocześnie posiadały zabezpieczenia (umowy ubezpieczenia albo umowy gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej), zrealizowały przekazy pieniężne o średniej miesięcznej wartości 408 mln zł ogółem (wartość zabezpieczeń wynosiła 26,8 mln zł). Oznacza to, że średni miesięczny poziom pokrycia realizowanych przez BUP transakcji w IV kwartale 2013 r. wzrósł do poziomu 6,6% w porównaniu z danymi za II i III kwartał 2013 r.

- Dla porównania, w III kwartale 2013 r. średnia miesięczna wartość przekazów wynosiła 435 mln zł, wartość zabezpieczeń 25,6 mln zł, a miesięczny poziom ochrony 5,9%. W II kwartale 2013 r. średnia miesięczna wartość przekazów wynosiła 481 mln zł, wartość zabezpieczeń 31 mln zł, a miesięczny poziom ochrony 6,4%. W I kwartale 2013 r. średnia miesięczna wartość przekazów wynosiła 457 mln zł, wartość zabezpieczeń 31 mln zł, a miesięczny poziom ochrony 6,8%. W IV kwartale 2012 r. średnia miesięczna wartość przekazów wynosiła 491 mln zł, wartość zabezpieczeń 34 mln zł, a miesięczny poziom ochrony 7%.

Nadzór nad BUP

- Do dnia 3 kwietnia 2014 r. z obowiązków wobec KNF nie wywiązały się:
  - 262 biura usług płatniczych (19,9% BUP wpisanych do rejestru KNF do końca 2013 r.), które nie przesłały informacji o liczbie i wartości wykonanych przekazów pieniężnych za cały 2013 r.;
  - 229 biur usług płatniczych (17,4% BUP wpisanych do rejestru KNF do końca 2013 r.), które nie przesłały informacji o liczbie i wartości wykonanych przekazów pieniężnych za IV kwartał 2013 r. (w tym 191 BUP jednocześnie nie przekazało informacji rocznej za 2013 r.);
  - 326 biur usług płatniczych (24,8% BUP wpisanych do rejestru KNF do końca 2013 r.), które nie przesłały nowo zawartej albo wznowionej umowy ubezpieczenia albo umowy gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej.

- Fakt ten generuje ryzyko systemowe i stanowi potencjalne zagrożenie dla pewności obrotu i stabilności krajowego systemu finansowego.

- Na podstawie obowiązujących przepisów, regulujących funkcjonowanie krajowego rynku usług płatniczych, KNF nie posiada uprawnień, umożliwiających wykreślenie z rejestru tych BUP, które nie wywiązują się z ciążących na nich obowiązków sprawozdawczych, wynikających z ustawy o usługach płatniczych.

- Aktualnie w Ministerstwie Finansów trwają prace nad nowelizacją ustawy o usługach płatniczych w zakresie zmiany formy i zakresu nadzoru nad biurami usług płatniczych.

Postępowania administracyjne wobec BUP

- W lipcu 2013 r. KNF wysłała do BUP 42 zawiadomienia o wszczęciu postępowania administracyjnego w przedmiocie nałożenia kary pieniężnej w związku z brakiem przekazania do KNF w ustawowym terminie oryginału umowy ubezpieczenia albo umowy gwarancji oraz informacji o liczbie i wartości transakcji płatniczych wykonanych w roku 2012.

- W grudniu 2013 r. KNF skierowała do 184 biur usług płatniczych zawiadomienia o wszczęciu postępowania administracyjnego w przedmiocie nałożenia kary pieniężnej w związku z brakiem przekazania do KNF w ustawowym terminie oryginału umowy ubezpieczenia albo umowy gwarancji oraz informacji o liczbie i wartości transakcji płatniczych w okresie od 1 stycznia do 31 marca 2013 r.

Działania nadzorcze KNF wobec KIP i BUP

W ramach działań nadzorczych wobec KIP, KNF:

- weryfikuje przekazywane okresowo dane sprawozdawcze (kwartalne i roczne);
- analizuje wyniki finansowe w kontekście ich zgodności z przedstawianymi planami finansowymi;
- przeprowadza inspekcje w nadzorowanych podmiotach w celu weryfikacji zgodności ze stanem faktycznym danych, zawartych w sprawozdaniach okresowych.

W ramach działań nadzorczych wobec BUP, KNF:

- monitoruje terminowość przekazywania informacji sprawozdawczych,
- monitoruje przestrzeganie obowiązku ochrony środków klientów,
- informuje nadzorowane podmioty o obowiązku ograniczenia skali działalności albo konieczności przekształcenia się w KIP w razie przekroczenia ustawowego limitu miesięcznych obrotów w wysokości 500 tys. euro (w IV kwartale br. 4 biura przekroczyły dopuszczalny przez przepisy ustawy o usługach płatniczych limit transakcji),
- kontroluje terminowość realizacji przekazów pieniężnych,
- prowadzi postępowania administracyjne w sprawie nałożenia kar pieniężnych w odniesieniu do podmiotów, które nie dopełniają obowiązków sprawozdawczych, wynikających z ustawy,
- kieruje zalecenia do BUP, co do których na podstawie realizowanych badań ankietowych ustalono, że uzyskują ujemny wynik finansowy z tytułu prowadzenia działalności innej niż świadczenie usług płatniczych albo nie wykazują przychodów z tytułu prowadzenia tej działalności.

Na podstawie obowiązujących przepisów regulujących funkcjonowanie krajowego rynku usług płatniczych, KNF nie posiada uprawnień, umożliwiających wykreślenie z rejestru dostawców usług płatniczych tych biur usług płatniczych, które nie wywiązują się z ciążących na nich obowiązków sprawozdawczych.

Opracowanie:
Departament Bankowości Komercyjnej i Specjalistycznej oraz Instytucji Płatniczych